

Datum: 2024-05-28

Goda exempel - rådgivande rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt

Flytt av träd

Om SISAB:s Goda exempel

SISAB:s Goda exempel är en serie dokument som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt. I ett projekt är SISAB:s projekteringsanvisningar styrande och ska följas. SISAB:s Goda exempel kan användas i delar eller i sin helhet.

Projektavdelningens enhet för Projektutveckling har det samordnande ansvaret. Om du har synpunkter, skriv ett mail till www.godaexempel@sisab.se.

Innehåll

Bakgrund	3
Allmän beskrivning	3
Besiktning och planering.....	3
Förberedelse av träd och trädgropar.....	4
Kompetenser i projektet.....	4
Kommunikation och information.....	4
Återställning och garanti.....	4
Att ta hänsyn vid kalkyl	4
Biokolssubstrat.....	5

Bakgrund

Grönstruktur i staden har stor påverkan på människors välbefinnande, hälsa, livsmiljö och klimatet. I denna grönstruktur finns bland annat våra träd som ger oss flera ekosystemtjänster. Detta kan vara att binda koldioxid, rena luften, sänka temperaturen i den omgivande miljön, bidra med skugga samt även begränsa effekterna av en mer extrem väderlek.

Redan etablerade stora träd ger naturligt ett större bidrag till ekosystemtjänsterna än nyplanterade mindre träd. Etablerade träd är dessutom acklimatiserade över lång tid och är därför mer anpassade till sin omgivning. Det kan därför vara lämpligare att flytta etablerade träd än att plantera nya mindre träd. Den initiala kostnaden är högre, men långsiktigt ger de större träden bättre avkastning.

En ytterligare aspekt att ta hänsyn är att kostnaden för alternativet för att uppnå skugga på gården med exempelvis en pergola kan vara likvärdig, men där trädet bidrar med sina ekosystemtjänster.

Allmän beskrivning

Att flytta träd är en komplex process med flera inblandade parter. Nedan är inte att se som en fullödig beskrivning hur en trädflytt ska utföras i detalj, det måste planeras för det unika fallet, utan mer som viktiga hållpunkter.

Besiktning och planering

- Besiktning av trädens kondition, platsen till vilka träden ska flyttas och transportvägar.
- Finns det hinder för transport såsom belysning, ledningar, viadukter etc.?
- Behov av TMA plan samt följevilar vid transport.
- Hur ska stora maskiner som kan komma fram i området.
- Vilka ytor måste stängas av för framkomlighet och arbetsmiljö?
- Förekomst av kanalisation, ledningar, VA etc. i mark.
- Stabiliteten och bärighet i omgivande ytor för tunga fordon och maskiner.

Förberedelse av träd och trädgropar

- Beskränning av träd innan flytt samt eventuellt binda in kronor.
- Resultat vid provgrävning. Befintliga material i marken exempelvis förekomst av rivnings- och schaktmassor vilka är olämpliga att plantera i. Behovet av att byta ut material. En möjlighet är att använda biokolssubstrat (se nedan).
- Bevattning av planteringsgroparna upp till fyra (4) veckor innan flytt. Bevattning kan med fördel utföras med vattensäckar. Beakta risken för vandalisering under bevattningen om säckarna står lätt åtkomligt, det kan vara värt att tillfälligt sätta upp byggstängsel för att säkerställa en störningsfri bevattning.

Kompetenser i projektet

- Bortsett från arborister och personal med kompetens inom trädflytt. Säkerställ även fler kompetenser som kan behöva vara inblandade, exempelvis elektriker, VA etc.
- Undersök huruvida det finns andra aktörer i regionen som utfört liknande projekt exempelvis har Stockholmshem erfarenhet från flytt av träd under hösten 2021.

Kommunikation och information

- Kommunikation både internt och externt. En trädflytt är sannolikt för många en uppseendeväckande händelse som både kan kräva att förklaras och kommuniceras.
- Tidig information till berörda, till exempel hyresgäster som påverkas av arbetena.
- Tydliggör ansvarsområden internt såväl före, under som efter flytt. Vem projekterar, vem är utförande entreprenör, finns det andra entreprenörer som är inblandade, vem ansvarar för skötsel under garantitid etc.

Återställning och garanti

- Omfattningen av återställning, byggnation av trädstöd och skydd för träden.
- Omfattning av garantiskötsel med bevattning, gödsling samt beskärning. Garantiskötseln för trädflytt bör inte understiga fem (5) år.

Att ta hänsyn vid kalkyl

- Storlek på träd: stamomfång avgör vilken utrustning som ska användas.
- Antal träd som flyttas i ett projekt: ju fler träd som flyttas desto billigare blir styckpriset per träd.
- Sträcka som träd ska flyttas: här kan TA-planer och annat tillkomma.

- Samverkan med andra projekt: del av maskinparken för flytt är unik och behöver inte nödvändigtvis vara stationerad i Sverige. Om möjlighet finns att planera in en trädflytt tillsammans med andra aktörer och flytt av träd blir kostnaden för etablering lägre.
- Tillgänglighet: små ytor ställer högre krav på logistiksplanering och medför merkostnader i för- och efterarbeten.
- Ta höjd för oförutsedda kostnader såsom dolda förutsättningar i mark (ej utmärkta ledningar, olämpliga rivnings- och schaktmassor etc.).

Biokolssubstrat

Eftersom det förekommer att man historiskt sett fyllt ut med rivnings- och schaktmassor finns det alltid en risk med att plantera i befintlig rabatt eller gräsyta.

Provgrävning är därför nödvändig, vilket kan påvisa behovet av att byta ut befintligt material mot exempelvis ett mer lämpligt biokolssubstrat.

Biokolssubstratet innehåller ingen torv eller jungfruligt material. Det är istället bergkross (makadam 4-8) med inblandning av EBC certifierat biokol och 50 procent pimpsten (lavasten).

Biokol är stabilt över lång tid, håller näringsämnen, vatten och renar även föroreningar. Det är viktigt att köpa EBC- och Zinkcertifierade biokol för att kvalitetssäkra biokolet och kolsänkan. Certifieringen är en kvalitetsgaranti som visar att biokolet är framställt hållbart och att kolsänkan för en produktionslinje (batch) inte säljs flera gånger.